

Αρείου Πάγου: 1441/2002, Τμήμα Β΄ Πολιτικό
Πηγή: Ε.Ν.Δ 30/02 σελ. 446

Θάνατος από πνιγμό μετά την πτώση ναυτικού στη θάλασσα κατά την επιβίβασή του στο ρυμουλκό όπου ήταν ναυτολογημένος. Εργατικό ατύχημα εξ αφορμής της εργασίας του.

Ναυτεργατικό ατύχημα αποτελεί ο θάνατος ή ο τραυματισμός του ναυτικού εξαιτίας έκτακτης και αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου, το οποίο δεν ανάγεται αποκλειστικά σε οργανική ή παθολογική προδιάθεση του παθόντος αλλά συνδέεται με την εργασία λόγω της εμφάνισής του κατά την εκτέλεσή της ή με αφορμή αυτής.

Εργατικό ατύχημα εξ αφορμής της εργασίας. Όταν το ατύχημα δεν αποτελεί την άμεση συνέπεια της εκτέλεσης εργασίας αλλά συνδέεται προς αυτή με σχέση αιτίου και αποτελέσματος, δηλ. λόγω της εργασίας δημιουργήθηκαν οι ιδιαίτερες εκείνες πραγματικές συνθήκες και περιστάσεις που ήταν αναγκαίες για την επέλευσή του και οι οποίες δε θα υπήρχαν χωρίς την εργασία.

Θάνατος ναυτικού από πνιγμό που επήλθε μετά από έμφραγμα λόγω πτώσης του στη θάλασσα κατά την επιβίβασή του στο ρυμουλκό όπου ήταν ναυτολογημένος. Αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ του ατυχήματος κατά την επιστροφή του ναυτικού στο ρυμουλκό από τα γραφεία της εταιρείας και της ναυτικής εργασίας. Εργατικό ατύχημα εξ αφορμής της εργασίας και ειδικότερα κατά την επιβίβαση του ναυτικού στο πλοίο όπου ήταν ναυτολογημένος.

Προεδρεύων: Ε. ΠΕΡΛΙΓΚΑΣ

Εισηγητής: Θ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Δικηγόροι: Δ. Βλάχος, Ε. Μπιθαρά-Κούκη

Επειδή κατά την έννοια του άρθρου 1 του κωδ. Ν. 551/1915 (Β.Δ. της 24-7/25-8-1920), που εφαρμόζεται και στη ναυτική εργασία, εργατικό ατύχημα, δηλαδή ατύχημα από βίαιο συμβάν που επέρχεται σε εργαζόμενο κατά την εκτέλεση της εργασίας ή με αφορμή την εργασία, θεωρείται και ο θάνατος ή ο τραυματισμός του εργαζομένου εξαιτίας έκτακτης και αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου, το οποίο δεν ανάγεται αποκλειστικά σε οργανική ή παθολογική προδιάθεση του παθόντος, αλλά συνδέεται με την εργασία του, λόγω της εμφανίσεώς του κατά την εκτέλεση ή με αφορμή την εκτέλεση της εργασίας. Η τελευταία περίπτωση συντρέχει όταν το ατύχημα δεν αποτελεί την άμεση συνέπεια της εκτελέσεως της εργασίας, αλλά συνδέεται προς αυτή με σχέση αιτίου και αποτελέσματος, ως εκ του ότι, λόγω της εργασίας, δημιουργήθηκαν οι ιδιαίτερες εκείνες πραγματικές συνθήκες και περιστάσεις που ήταν αναγκαίες για την επέλευση τούτου και οι οποίες δεν θα υπήρχαν χωρίς την εργασία (Ολ. Α.Π. 1287/1986, Α.Π. 1078/1985). Στην προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, το Εφετείο Πειραιώς δέχθηκε ανελέγκτως τα εξής: Ο Π. Δ., σύζυγος της αναιρεσίβλητης και πατέρας του εκπροσωπούμενου από αυτή ανήλικου τέκνου είχε ναυτολογηθεί στις 30-7-1997, ως μηχανικός στο υπό ελληνική σημαία ρυμουλκό πλοίο "Φ. Π", πλοιοκτησίας του ήδη αναιρεσειόντος. Στο πλοίο αυτό εργάσθηκε, με την παραπάνω ειδικότητα μέχρι τις 14-9-1997, που πέθανε από πνιγμό στο θαλάσσιο χώρο του λιμένα Κερατσινίου, υπό τις παρακάτω συνθήκες. Στις 13-9-1997, ημέρα Σάββατο και ώρα 16.30', ο ανωτέρω ναυτικός, μετά το πέρας της εργασίας του στο πλοίο, μετέβη στα γραφεία του αναιρεσειόντος για να εισπράξει κάποιο χρηματικό ποσό έναντι του μισθού του και στη συνέχεια κατευθύνθηκε σε καταστήματα του Πειραιά, προκειμένου να αγοράσει διάφορα είδη διατροφής, δεδομένου ότι διέμενε με άδεια του πλοιοκτήτη στο πλοίο, όπου παρασκεύαζε ο ίδιος το φαγητό του. Την επόμενη ημέρα Κυριακή (14-9-1997) και περί ώρα 5.30' το πρωί, όταν άρχισαν να έρχονται στο πλοίο τα υπόλοιπα μέλη του πληρώματος, αντελήφθησαν ότι και οι δύο πόρτες του πλοίου ήταν κλειδωμένες με λουκέτα, τα κλειδιά των οποίων κρατούσε ο ανωτέρω Π. Δ και ότι στην προβλήτα και κοντά στον χώρο επιβίβασης του ρυμουλκού, υπήρχαν δύο πλαστικές σακούλες με είδη διατροφής. Ύστερα από έρευνα της γύρω περιοχής από το πλήρωμα του ρυμουλκού και το Β' Λιμενικό Τμήμα Κερατσινίου, εντοπίσθηκε την 11.30' ώρα της ίδια ημέρας το πτώμα του Π. Δ. να επιπλέει ανάμεσα στα ρυμουλκά πλοία Α.Γ" και "Σ.", που ήταν πλαγιοδετημένα στην πλήρη του

ρυμουλκού "Φ.Π". Το ρυμουλκό αυτό στο οποίο είχε ναυτολογηθεί ο θανών ήταν πλαγιοδετημένο μαζί με άλλα δύο ρυμουλκά, τρίτο στη σειρά και δεμένο στη προβλήτα, κατά τρόπο που για να επιβιβασθεί κάποιος με ευχέρεια σ' αυτό από την προβλήτα έπρεπε να χρησιμοποιήσει "μαδέρι" για να μπει στο 1ο ρυμουλκό και από εκεί με τη χρήση σκάλας να μπει στο 2ο ρυμουλκό και ακολούθως στο 3ο ρυμουλκό. Η επιβίβαση όμως γινόταν χωρίς τη χρήση "μαδεριού" ή σκάλας, δεδομένου ότι η απόσταση μεταξύ της προβλήτας και του 1ου ρυμουλκού, αλλά και των πλαγιοδετημένων ρυμουλκών μεταξύ τους, ήταν μικρή (40 εκατοστά περίπου), και υπό τις συνήθεις περιστάσεις η πρόσβαση για τους ναυτικούς δεν ήταν ιδιαίτερα δυσχερής. Εξάλλου, σύμφωνα με τη ιατροδικαστική έκθεση νεκροψίας - νεκροτομής του ιατροδικαστή Η.Μ., ο θάνατος του Π. Δ. επήλθε "από πνιγμό επί εδάφους προσφάτου εμφράγματος μυοκαρδίου κατ' επέκταση παλαιού", ενώ στην 1078/3-1-1997 έκθεση τοξικολογικής εξέτασης που διενήργησε στις 16/9/1997 ο επίκουρος καθηγητής, στο εργαστήριο Τοξικολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Σ.Α., σημειώνεται ότι "διαπιστώθηκε η παρουσία οινόπνευματος σε συγκέντρωση 5,84 γραμ. ανά 1000 κ.εκ. αίματος". Οι ίδιες διαπιστώσεις περιέχονται στο 1902/2000 έγγραφο του πιο πάνω ιατροδικαστή Η.Μ. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι ο Π.Δ., ευρισκόμενος σε κατάσταση μέθης, επιχείρησε να επιβιβασθεί στο πλοίο ακολουθώντας την διαδρομή που προαναφέρθηκε, στην προσπάθεια του δε να διασχίσει το κενό που υπήρχε μεταξύ του 1ου ρυμουλκού και της προβλήτας (δεδομένου ότι βρέθηκαν στη προβλήτα οι σακούλες που μετέφερε), απώλεσε τη ισορροπία του και βρέθηκε στη θάλασσα, όπου και υπέστη έμφραγμα μυοκαρδίου.

Ενόψει αυτών συμπέρανε το Εφετείο ότι ο θάνατος του παθόντος, που επήλθε κάτω από τις προαναφερόμενες συνθήκες, συνιστά εργατικό ατύχημα, το οποίο δεν συνέβη μεν κατά την εργασία του παθόντος, πλην όμως εξ' αφορμής αυτής, και ειδικότερα κατά την ώρα που αυτός προσήρχετο στο χώρο που εργαζόταν, δηλαδή στο πλοίο, όπου διέμενε με την άδεια του πλοιάρχου και του πλοιοκτήτη και του είχαν παραδοθεί τα κλειδιά των θυρών του πλοίου. Το ως άνω ατύχημα δεν θα είχε συμβεί, αν ο παθών δεν ήταν υποχρεωμένος να εξέλθει από το πλοίο για να εισπράξει οφειλόμενα χρήματα από τα γραφεία του πλοιοκτήτη και να προμηθευτεί αναγκαία για τη διατροφή του είδη και να επιστρέψει σ' αυτό. Για τον λόγο αυτό έκρινε το Εφετείο ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ του ατυχήματος και της ναυτικής εργασίας. Ακολούθως το Εφετείο, αποκρούοντας την άποψη του ανααιρεσείοντος ότι δεν υπάρχει εργατικό ατύχημα, διότι ο θανών υπέστη προφανώς το έμφραγμα τη στιγμή κατά την οποία έκανε διασκελισμό για να περάσει από το ένα ρυμουλκό στο άλλο και λόγω του πόνου και της ζάλης που συνοδεύουν το έμφραγμα έχασε την ισορροπία και τις αισθήσεις του και έπεσε έτσι στο θαλάσσιο χώρο του μώλου ΔΕΗ Κερατσινίου, όπου πνίγηκε και διότι πιθανή αιτία του εμφράγματος ήταν η απόλυτη μέθη στην οποία βρισκόταν ο θανών κατά τη στιγμή του θανάτου του, δέχθηκε τα εξής: Η εκδοχή ότι ο θάνατος του Π. Δ. ήταν συνέπεια της μέθης ουσιαστικά αποκλείεται, από τον ιατροδικαστή Η. Μ., ο οποίος στο πιο πάνω 1902/2-10-2000 έγγραφό του και μετά τις διαπιστώσεις της έκθεσης τοξικολογικής έκθεσης, επαναλαμβάνει την αρχική γνωμάτευση του ότι η αιτία θανάτου ήταν "πνιγμός επί εδάφους προσφάτου εμφράγματος μυοκαρδίου κατ' επέκταση παλαιού".

Η εκδοχή ότι ο θάνατος επήλθε λόγω εμφράγματος του μυοκαρδίου, χωρίς το έμφραγμα αυτό να συνδέεται με τη ναυτική εργασία και να μην αποτελεί γι' αυτό εργατικό ατύχημα, θα μπορούσε να ευσταθήσει αν ο ναυτικός είχε αποβιώσει αποκλειστικά εξ' αυτής της αιτίας (εμφράγματος) και είχε βρεθεί λ.χ. νεκρός επί της προκυμαίας. Στην προκειμένη όμως περίπτωση, κατά την οποία ο ναυτικός βρέθηκε στη θάλασσα, παρόμοια εκδοχή θα μπορούσε να υποστηριχθεί, μόνο αν το έμφραγμα που επήλθε κατά τη στιγμή που επιχειρούσε ο ναυτικός να επιβιβαστεί στο ρυμουλκό, επέφερε ακαριαίως το θάνατο και όταν ο ναυτικός κατέπεσε στη θάλασσα ήταν ήδη νεκρός. Τέτοια περίπτωση, όμως, αποκλείεται από την πιο πάνω ιατροδικαστική έκθεση η οποία αναφέρει ως αίτια θανάτου και τον πνιγμό και πνιγμός πτώματος δεν νοείται. Κατόπιν αυτών δέχθηκε το Εφετείο ότι προηγήθηκε η πτώση - και όχι το έμφραγμα - του παθόντος στη θάλασσα, όταν αυτός απώλεσε την ισορροπία του στην προσπάθεια του να επιβιβασθεί από τη προβλήτα στο 1^ο ρυμουλκό και ακολούθησε το έμφραγμα, ως συνέπεια αυτής της προσπάθειας, σε συνδυασμό με τον τρόπο και το άγχος που προκάλεσε το γεγονός ότι βρέθηκε αβοήθητος μέσα στο νερό. Παραλλήλως δε

συνετέλεσε στην επέλευση του εμφράγματος και η δυσμενής κατάσταση του οργανισμού του, λόγω της καταναλώσεως οινοπνεύματος και τροφών. Με βάση τις παραπάνω παραδοχές έκρινε τελικά το Εφετείο ότι υπήρχε εργατικό ατύχημα και επικύρωσε την ομοίως αποφανθείσα πρωτόδική απόφαση. Με την κρίση του αυτή το Εφετείο δεν παραβίασε τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 551/1915, αφού πράγματι υπό τα προεκτιθέμενα περιστατικά ο θάνατος του ανωτέρω ναυτικού οφείλεται σε βίαιο συμβάν που επήλθε με αφορμή την εργασία του και δεν μπορεί να αποδοθεί αποκλειστικά σε οργανική ή παθολογική προδιάθεση του θανόντος. Εξάλλου το Εφετείο διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφαση πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες που επιτρέπουν τον αναιρετικό έλεγχο της ορθής ή μη εφαρμογής του άνω άρθρου 1 του Ν. 551/1915. Επομένως οι αντίθετοι από το άρθρο 559 αριθ. 1 και 19 του Κ.Πολ.Δ. πρώτος και δεύτερος λόγοι της αναιρέσεως είναι αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν.